

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Gdańsku

LGD.410.001.01.2023

Pan
prof. dr hab. Grzegorz Wrochna
Prezes
Polskiej Agencji Kosmicznej

Polska Agencja Kosmiczna
ul. Trzy Lipy 3 (Budynek C)
80-172 Gdańsk

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/23/001 Wykonanie budżetu państwa w 2022 r. – wykonanie planu finansowego
Polskiej Agencji Kosmicznej

Polska Agencja Kosmiczna
ul. Trzy Lipy 3
80-172 Gdańsk
NIP 957-107-74-43 REGON 360992221

01224M6A04

24.04.2023

Cyprulka Anna

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Polska Agencja Kosmiczna, ul. Trzy Lipy 3, 80-172 Gdańsk (dalej: „Agencja”).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Grzegorz Wrochna, Prezes Polskiej Agencji Kosmicznej od 18 lutego 2021 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	1. Teresa Sawicka, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/46/2021 z 09.02.2023 r. 2. Piotr Arendt, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LGD/37/2023 z 31.01.2023 r.

(akta kontroli str. 1-4, 245)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania w 2022 r. planu finansowego Agencji, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności. Ocenie podlegały w szczególności:
Zakres kontroli	<ul style="list-style-type: none">– planowanie i realizacja przychodów Agencji,– planowanie i wykonanie kosztów i wydatków majątkowych oraz efekty realizowanych zadań, w tym stopień ich realizacji,– wykorzystanie otrzymanych dotacji i środków na realizację projektów finansowanych z budżetu Unii Europejskiej,– gospodarowanie wolnymi środkami,– prowadzenie ksiąg rachunkowych,– sporządzenie rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2022 r. w zakresie operacji finansowych,– system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych. <p>Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych:</p> <ul style="list-style-type: none">– analizy wykonania planu przychodów,– analizy realizacji kosztów, w tym współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej,– analizy kosztów i wydatków majątkowych,– analizy realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,– szczegółowej analizy wybranej próby kosztów i wydatków majątkowych,– analizy wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,– analizy przyznania, wykorzystania i rozliczenia dotacji,– kontroli wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: „ustawa o NIK”.

- analizy stanu zobowiązań,
- przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych,
- szczegółowej kontroli wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analizy prawidłowości sporządzenia sprawozdań,
- analizy stosowanych procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 26 września 2014 r. o Polskiej Agencji Kosmicznej² Agencja podlegała w 2022 r. ministrowi właściwemu do spraw gospodarki tj. Ministrowi Rozwoju i Technologii.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe kontrolowanej działalności.

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonanie planu finansowego Agencji. Objęte badaniem koszty/wydatki Agencji w łącznej kwocie 22 874,8 tys. zł (59,5% kosztów i 50,0% wydatków poniesionych w 2022 r.), zostały zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami, na podstawie planu finansowego, w sposób celowy i gospodarny.

NIK opiniuje pozytywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe Rb-35 i Rb-40 za IV kwartał 2022 r., sprawozdanie Rb-BZ2 za 2022 r. oraz sprawozdania z operacji finansowych Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2022 r.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości polegające na wykazaniu kwoty 115,4 tys. zł należności długoterminowych w niewłaściwej pozycji sprawozdania Rb-40 za IV kwartał 2022 r. (jako należności krótkoterminowe) oraz nieokreślenie w przyjętej w Agencji polityce rachunkowości wersji oprogramowania oraz daty rozpoczęcia eksploatacji systemu komputerowego, przy pomocy którego prowadzone były w 2022 r. księgi rachunkowe nie miały istotnego wpływu na prezentację danych w sprawozdaniu Rb-40 oraz na prowadzenie ksiąg rachunkowych Agencji.

Stwierdzone w wyniku kontroli nieprawidłowości zostały skorygowane w trakcie kontroli poprzez złożenie korekty sprawozdania Rb-40 za IV kwartał 2022 r. oraz wprowadzenie stosownych zmian (zapisów) w polityce rachunkowości Agencji.

Sprawozdania budżetowe zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁴, sprawozdania z operacji finansowych stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości z operacji finansowych⁵, a roczne sprawozdania z wykonania budżetu zadaniowego stosownie do przepisów rozporządzenia w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁶.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1957. Dalej: „ustawa o PAK”.

³ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2022 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁴ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 stycznia 2022 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 144, ze zm.).

⁵ Rozporządzenie Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. poz. 2396, ze zm.).

⁶ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1731).

Agencja zrealizowała wszystkie wnioski pokontrolne (pięć) z poprzedniej przeprowadzonej w Agencji kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r.⁷

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonanie planu finansowego Agencji

1.1 Wykonanie planu przychodów

Opis stanu faktycznego

Zrealizowane przychody Agencji w 2022 r. wyniosły 28 798,3 tys. zł i były niższe o 6214,7 tys. zł, tj. o 17,7% od planu po zmianach (35 013,0 tys. zł) i wyższe od przychodów Agencji zrealizowanych w latach poprzednich o:

- 6972,7 tys. zł, tj. o 31,9% od wykonania w 2021 r. (21 825,6 tys. zł),
- 10 631,7 tys. zł, tj. o 58,5% od wykonania w 2020 r. (18 166,6 tys. zł),
- 15 344,0 tys. zł, tj. o 114,0% od wykonania w 2019 r. (13 454,3 tys. zł).

Głównym źródłem przychodów Agencji były dotacje podmiotowe z budżetu państwa, których wykorzystanie w latach 2019-2022 wyniosło odpowiednio: 9566,0 tys. zł, 10 701,3 tys. zł, 11 236,1 tys. zł i 12 450,9 tys. zł.

Źródłami zrealizowanych w 2022 r. przychodów Agencji (28 798,3 tys. zł) były:

- 1) przychody własne z prowadzonej działalności w kwocie 405,1 tys. zł (79,4% planu po zmianach), które dotyczyły realizowanych przez Agencję usług polegających głównie na opracowaniu analiz związanych z sektorem kosmicznym, opłatami za udział w warsztatach, składkami członkowskimi za udział w „Cosmic Hub” oraz za współkorzystanie z powierzchni wystawienniczej;
- 2) dotacja podmiotowa z budżetu państwa przeznaczona na dofinansowanie bieżącej działalności Agencji⁹ zrealizowana w wysokości 12 450,9 tys. zł (99,1% planowanych przychodów z tej dotacji), tj. 110,8% wykonanych przychodów z dotacji podmiotowej w 2021 r. (11 236,1 tys. zł);
- 3) dotacja celowa z budżetu państwa przeznaczona na realizację zadań bieżących statutowych Agencji zrealizowana w wysokości 5895,5 tys. zł (84,9% planowanych przychodów z tej dotacji);
- 4) środki otrzymane z Unii Europejskiej wykorzystane w kwocie 4748,0 tys. zł;
- 5) dotacja celowa na prefinansowanie projektów z udziałem środków UE (bieżące) zrealizowana w 2022 r. w wysokości 680,4 tys. zł (19,3% planu po zmianach)¹⁰;
- 6) pozostałe przychody w wysokości 4618,4 tys. zł tj. 92,1% przychodów zaplanowanych (5001,0 tys. zł), które stanowiły głównie równowartość odpisów amortyzacyjnych (4606,0 tys. zł).

Otrzymane przez Agencję w 2022 r., w ramach dotacji celowych i współfinansowania środki na wydatki majątkowe (11 054,0 tys. zł) zostały wykorzystane w wysokości 9314,4 tys. zł.

(akta kontroli str. 1268-1269, 1382-1392, 1407-1437, 1440-1446, 1501-1502, 1731-1733)

⁷ Wystąpienie pokontrolne nr LGD.410.001.06.2021 z 23 kwietnia 2021 r.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o PAK.

¹⁰ W związku z tym, że dotacja była przeznaczona na prefinansowanie kosztów/wydatków podlegających finansowaniu przez UE, środki w wysokości 2 839,6 tys. zł zostały zwrócone na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii.

W związku z niewykorzystaniem w 2021 r. przez Agencję części środków przyznanych przez Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii w ramach umowy o dotację celową na 2021 r.¹¹ Agencja złożyła wniosek o ujęcie niewykorzystanych środków w wykazie środków niewygasających z upływem 2021 r., w związku z czym środki w wysokości 9936,0 tys. zł zostały ujęte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2021 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w roku 2021 nie wygasają z upływem roku budżetowego¹². Agencja wykorzystwała w 2022 r. 98,1% tych środków (9744,6 tys. zł), a kwota niewykorzystanych środków na wydatki niewygasające (191,4 tys. zł) została zwrócona na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii 6 grudnia 2022 r., zgodnie z umową dotacji celowej zawartej w związku ze środkami niewygasającymi w 2021 r.¹³ Środki te zgodnie z harmonogramem wykorzystano głównie na dostawy elementów do modernizacji i rozbudowy sieci sensorycznej faza III - 8200,0 (wydatki majątkowe w ramach współfinansowania UE), a także na opracowania, raporty, szkolenia i analizy w ramach projektów: Narodowy Segment Naziemny, Budowa Kadr i działania wspierające rozwój polskiego sektora kosmicznego.

(akta kontroli str. 908-956, 1407-1416, 1509-1516)

Otrzymana przez Agencję w 2022 r. dotacja celowa na inwestycje i zakupy inwestycyjne w kwocie 3054,0 tys. zł została wykorzystana w 78,6% (2400,6 tys. zł.). Wykorzystanie tej dotacji szerzej opisano w sekcji Wykonanie planu kosztów.

(akta kontroli str. 765-884, 1407-1416, 1440-1446)

Prezes Agencji w związku wykonaniem niższych niż planowano przychodów wyjaśnił, że w celu ochrony europejskiej floty satelitarnej Komisja Europejska powołała i finansuje konsorcjum EUSST (Konsorcjum siedmiu europejskich agencji kosmicznych), którego zadaniem jest obserwacja obiektów kosmicznych i wczesne ostrzeżenie o występujących zagrożeniach dla satelitów oraz ludności i gospodarki Unii Europejskiej. Agencja uczestniczy w EUSST od 2018 r., dostarczając optyczne i laserowe obserwacje obiektów na orbitach i wspierając Konsorcjum w pracach administracyjnych oraz realizując zadania związane z modernizacją sensorów obserwacji i śledzenia obiektów kosmicznych. Część zadań jest realizowana przez Agencję w ramach grantów i projektów finansowanych przez Komisję Europejską. Obecnie są to Granty 1EUSST oraz 2-3EUSST. Środki finansowe w ramach grantów są przekazywane na zasadzie zaliczek i refundacji, przy czym z reguły występują opóźnienia w płatnościach ze strony instytucji finansującej, w związku z czym Agencja zmuszona jest występować do Ministra Rozwoju i Technologii o przyznanie dotacji celowych na prefinansowanie realizacji zadań wynikających z umów grantowych. W 2022 r. Agencja zawarła umowę dotacji celowej na kwotę 3520,0 tys. zł. Równocześnie dokonano zmiany planu finansowego Agencji zwiększając go o tę kwotę. Z tych środków pokryto wydatki na rzecz Grantu, a na przełomie listopada i grudnia 2022 r. na konto Agencji wpłynęły środki z Grantu 1EUSST w wysokości 2249,0 tys. zł, które zgodnie z umową dotacji celowej zostały przekazane Ministerstwu. Pozostała część dotacji w wysokości 591,0 tys. zł została zwrócona Ministerstwu w dniu 30.12.2022 r. Nie było zatem możliwości dokonania zmiany planu finansowego ze względu na krótki czas do zakończenia roku budżetowego.

¹¹ Umowa nr II/338/P/15080/6220/21/DIN z 17 maja 2021 r.

¹² Dz. U. poz. 2407.

¹³ Umowa dotacji celowej nr II/9/P/15080/6202/22/DIP z 14 lutego 2022 r.

Prezes Agencji wyjaśnił, że niższe od planowanego wykonanie przychodów z dotacji celowej wynikało głównie z okoliczności, które wystąpiły w toku prowadzonych procedur udzielania zamówień publicznych:

- różnice pomiędzy planowaną (szacowaną) wartością zamówienia publicznego, a kwotą wynikającą z wybranej oferty,
- przedłużający się proces udzielenia zamówienia publicznego wynikający z przyczyn obiektywnych, na które Agencja jako zamawiający nie miała wpływu (np. brak ofert, brak uzupełnienia dokumentacji w terminie i konieczność ponownego wezwania, odwołania oferentów). W takich sytuacjach zawarcie umowy następowało na tyle późno, że nie było już możliwości dokonania zmiany planu finansowego.

Odnosnie wykorzystania środków z Unii Europejskiej Prezes Agencji wyjaśnił, że Agencja nie wykorzystwała tych środków w zaplanowanej wysokości (6 470,0 tys. zł) ponieważ otrzymała od instytucji finansujących tylko kwotę 4748,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1727-1730, 1268-1269)

Stan środków pieniężnych Agencji na koniec 2022 r. wyniósł 6038,5 tys. zł.

(akta kontroli str. 1407-1418)

W 2022 r. na wniosek Prezesa Agencji dokonano dwóch zmian w planie finansowym Agencji na 2022 r., wymagających zaakceptowania przez ministra właściwego do spraw gospodarki¹⁴, w wyniku których:

1. Zwiększono plan przychodów Agencji łącznie o kwotę 5466,0 tys. zł, w związku z aneksem do umowy dotacji celowej na realizację zadań Agencji oraz ze złożonym wnioskiem Agencji oraz z umową na prefinansowanie grantu 1EUSST, z tego:
 - a) zwiększono kwotę dotacji celowej z budżetu państwa o 1946,0 tys. zł;
 - b) zwiększono o kwotę przyznanych środków dotacji celowej na prefinansowanie grantów Unii Europejskiej o kwotę 3520,0 tys. zł.
2. Zwiększono plan kosztów funkcjonowania Agencji o tę samą kwotę (5466,0 tys. zł), w tym m.in. dokonano zmian (zwiększenia) planowanych kosztów:
 - a) zużycia materiałów i energii o 850,0 tys. zł, w związku koniecznością dokonania zakupu oprogramowania i sprzętu informatycznego;
 - b) usług obcych o 3126,0 tys. zł, głównie na zakup usług związanych z dostarczaniem danych obserwacyjnych;
 - c) wynagrodzeń o 997,0 tys. zł, głównie w związku z koniecznością prefinansowania kosztów wynagrodzeń przewidzianych do sfinansowania ze środków grantów unijnych;
 - d) pozostałych kosztów funkcjonowania o 340,0 tys. zł, głównie w związku z koniecznością przeznaczenia środków na podróże krajowe i zagraniczne pracowników Agencji oraz ubezpieczenie sensorów będących w dyspozycji Agencji poza granicami kraju.
3. Zwiększono kwotę świadczeń na rzecz osób fizycznych o 12,0 tys. zł i o tę samą kwotę zmniejszono planowane koszty składek na ubezpieczenie społeczne. Zmiana ta wynikała z konieczności wypłaty zasądzonego przez sąd

¹⁴ Zmiany te zostały zaakceptowane przez Ministra Rozwoju i Technologii po pozytywnym ich zaopiniowaniu przez Komisję Finansów Publicznych Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

odszkodowania i pochodziła z oszczędności powstałych na skutek przebywania pracownika na zwolnieniu lekarskim.

(akta kontroli str. 479-501)

Na koniec 2022 r. zgodnie ze sprawozdaniem Rb-40 z wykonania planu finansowego Agencji za IV kwartał 2022 r., wystąpiły należności w wysokości 118,4 tys. zł, które dotyczyły: należności od pracownika z tytułu nierozliczonej delegacji (3,1 tys. zł) oraz należności z tytułu wpłaconej kaucji na poczet wykonania umowy najmu w wysokości 115,3 tys. zł, przy czym kwota należności z tytułu wpłaconej przez Agencję kaucji została wykazana w niewłaściwej pozycji sprawozdania Rb-40 jako należności krótkoterminowe, zamiast jako należności długoterminowe co opisano w nieprawidłowościach w punkcie 2.1 Sprawozdania.

Środki Agencji na rachunkach bankowych prowadzonych w Banku Gospodarstwa Krajowego wyniosły 6038,5 tys. zł.

W 2022 r. Prezes Agencji dokonał na wniosek strony umorzenia jednej należności w wysokości 2460,00 zł, która dotyczyła opłaty członkowskiej jednego z uczestników Cosmic Hub. Umorzona należność dotyczyła przychodów własnych Agencji z tytułu prowadzonej działalności (świadczenia usług).

(akta kontroli str. 1410-1416, 1688-1699)

Plan dochodów i wydatków (po zmianach) na 2022 r. obejmował dochody i wydatki w wysokości 43 496,0 tys. zł natomiast wykonanie dochodów wyniosło 31 368.9 tys. zł, tj. 72,1,0% planu po zmianach, przy czym najwyższe „niewykonanie” planu dochodów wystąpiło w poz. środki otrzymane z Unii Europejskiej (gdzie wykonano tylko 5442,0 tys. zł z zaplanowanych 12 899,0 tys. zł) oraz w poz. dotacje celowe na finansowanie projektów z udziałem środków UE - bieżące (wykonano 680,4,0 tys. zł z zaplanowanych 3520,0 tys. zł).

(akta kontroli str. 479-501)

Wyjaśnienia Prezesa Agencji w związku z niewykonaniem planu dochodów zawarto w opisie realizacji przychodów Agencji. Z zaplanowanych w kwocie 12 985,0 tys. zł dochodów ze środków UE Agencja otrzymała w 2022 r. 5442,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 1727-1730)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości:

1.2 Wykonanie planu kosztów

Opis stanu
faktycznego

Koszty Agencji w 2022 r. wyniosły 28 683,5 tys. zł i były niższe o 6329,5 tys. zł, tj. o 18,2% od planu po zmianach (35 013 tys. zł) i wyższe o 6989,1 tys. zł, tj. o 32,2% od kosztów Agencji poniesionych w 2021 r. (21 694,4 tys. zł).

W 2022 r., na koszty Agencji składały się wyłącznie koszty jej funkcjonowania¹⁵, na które składały się głównie¹⁶:

- koszty wynagrodzeń – 9705,8 tys. zł,
- koszty usług obcych – 9377,6 tys. zł,
- amortyzacja – 4606,0 tys. zł,
- składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy – 1329,4 tys. zł,

¹⁵ Nie ponoszono kosztów realizacji zadań, ani pozostałych kosztów (według szczegółowości określonej w planie finansowym Agencji).

¹⁶ Według rodzaju kosztów wyodrębnionych w sprawozdaniu Rb-40.

- pozostałe koszty funkcjonowania – 2560,9 tys. zł.
(akta kontroli str. 1268-1269, 1382-1392, 1407-1437, 1440-1446, 1501-1502, 1731-1733)

W porównaniu do 2021 r. wzrosły w szczególności koszty:

- usług obcych (o 3299,9 tys. zł, tj. o 54,3%), głównie w wyniku: zwiększonego kosztu usług związanych z pozyskiwaniem i przetwarzaniem danych dotyczących obiektów kosmicznych;
- wynagrodzeń (o 1748,2 tys. zł, tj. o 22,0%) co wynikało ze wzrostu zatrudnienia i wzrostu przeciętnego wynagrodzenia o 1456,0 zł.

(akta kontroli str. 1501-1502)

Koszty wynagrodzeń osobowych w 2022 r. wyniosły 9551,1 tys. zł (tj. 33,3% kosztów Agencji) i były niższe o 338,9 tys. zł, tj. o 3,4% od planu po zmianach (9890,0 tys. zł) i wyższe o 1726,3 tys. zł, tj. o 22,1% od wykonania w 2021 r. (7824,8 tys. zł).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie na jednego pełnozatrudnionego wyniosło 11 660,46 zł brutto i było wyższe o 1455,98 zł, tj. o 14% od wynagrodzenia w 2021 r.

Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. wyniosło 65,66 osoby w przeliczeniu na pełne etaty, z tego Zarządu trzy osoby, a pozostałych pracowników¹⁷ 62,66 osób. Przeciętne zatrudnienie w 2022 r. w przeliczeniu na pełne etaty zwiększyło się o 3,64 osób w porównaniu do 2021 r., w którym wyniosło 62,02 osób.

Koszty wynagrodzeń bezosobowych w 2022 r. (łącznie dziewięciu osób) wyniosły 154,7 tys. zł (tj. 0,54% kosztów Agencji) oraz były niższe o 75,3 tys. zł, tj. o 32,7% od planu po zmianach (230,0 tys. zł) i wyższe o 21,8 tys. zł, tj. o 16,4% od wykonania w 2021 r. (132,8 tys. zł, 15 osób).

(akta kontroli str. 1407-1418, 669-674)

Łącznie w 2022 r. z tytułu przyznanych dotacji z budżetu państwa Agencja wykorzystwała:

- 12 450,9 tys. zł z przyznanej i otrzymanej kwoty 12 566,0 tys. zł dotacji podmiotowej, a niewykorzystaną kwotę tej dotacji w wysokości 115,1 tys. zł zwrócono na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii 30 grudnia 2022 r.;
- 12 296,1 tys. zł z przyznanej i otrzymanej kwoty 13 600,0 tys. zł dotacji celowej, a niewykorzystaną kwotę w wysokości 1303,9 tys. zł zwrócono na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii 30 grudnia 2022 r.;
- 9744,6 tys. zł z przyznanej i otrzymanej kwoty 9936,0 tys. zł dotacji celowej na finansowanie środków niewygasających w 2021 r., a niewykorzystaną kwotę w wysokości 191,4 tys. zł zwrócono na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii 6 grudnia 2022 r.;
- 680,4 tys. zł z przyznanej i otrzymanej dotacji celowej na prefinansowanie działań Agencji w ramach Grantu 1SST2018-20 w części podlegającej refundacji przez Komisję Europejską w wysokości 3520,0 tys. zł. W związku z otrzymaniem w 2022 r. ze środków ww. Grantu kwoty 2249,0 tys. zł¹⁸ została ona zwrócona na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii, a pozostała część niewykorzystanej

¹⁷ Wszyscy pozostali: pracownicy biurowi i merytoryczni, w tym dyrektorzy i ich zastępcy oraz kierownicy, bez pracowników obsługi technicznej.

¹⁸ Z tego kwotę 1739,9 tys. zł zwrócono 14 grudnia 2022 r., a kwotę 509,1 tys. zł zwrócono 23 grudnia 2022 r.

w 2022 r. kwoty tej dotacji, która na koniec 2022 r. wynosiła 590,6 tys. zł została zwrócona na rachunek Ministra Rozwoju i Technologii 30 grudnia 2022 r.

(akta kontroli str. 675-956, 1268-1269)

Szczegółowym badaniem objęto koszty/wydatki w łącznej kwocie 22 874,8 tys. zł, tj. 59,5% i 50,0% odpowiednio kosztów i wydatków Agencji łącznie ze środkami niewygasającymi, w tym 4801,3 tys. zł dotyczyło kosztów/wydatków bieżących, a 17 421,2 tys. zł wydatków majątkowych. Doboru próby dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających kosztom/wydatkom Agencji. Próba 65 dowodów o łącznej wartości 22 874,8 tys. zł została wylosowana metodą monetarną (MUS¹⁹).

W wyniku przeprowadzonych badań próby stwierdzono, że wydatki ponoszono w ramach realizacji ustawowych zadań Agencji, zgodnie z planem finansowym i obowiązującymi przepisami. Nie stwierdzono wydatków niecelowych i niegospodarnych. W badanej próbie wydatków pod kątem prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania upzp²⁰, nie stwierdzono nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 1290-1293, 1479-1485, 1742-1744, 1754-1755, 1793-1799)

Dotację podmiotową (652,2 tys. zł, 13 dowodów) wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem na wydatki związane z bieżącą działalnością Agencji, w tym m.in. na ubezpieczenie i opłaty za hosting teleskopów, czynsz, opracowanie koncepcji projektów technologicznych, opłaty członkostwa w organizacjach międzynarodowych, szkolenia pracowników, delegacje służbowe, nagrodę naukową i usługi cateringu.

Dotację celową (8206,1 tys. zł, 25 dowodów) wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem określonym umowami, z tego:

- 2832,5 tys. zł (17 dowodów) na wydatki bieżące, w tym: usługi dostarczenia licencji, zakup usługi wynajmu i wyposażenia stoiska i współkorzystanie z powierzchni wystawienniczej, usługi cateringowe, przeprowadzenie szkoleń, ubezpieczenie mienia obiektów położonych w Australii i Afryce, usługi eksperckie, opracowanie raportów i analiz, akcesoria komputerowe, szkolenia;
- 5373,6 tys. zł (osiem dowodów) na wydatki majątkowe, głównie na skompletowanie komponentów automatycznych zestawów teleskopowych, dostarczenie oprogramowania do przetwarzania obrazowań satelitarnych i opracowanie ortofotomapy satelitarnej.

Dotację celową na środki, które nie wygasły z upływem 2021 r. (8508,1 tys. zł, 12 dowodów) wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, z tego:

- 8200,0 tys. zł (dziewięć dowodów) na wydatki majątkowe, w tym na dostawy elementów do modernizacji i rozbudowy sieci sensorycznej (w ramach finansowania projektów z udziałem środków z Unii Europejskiej);
- 308,1 tys. zł (trzy dowody) na wydatki bieżące, w tym na wykonanie analizy „Opracowanie koncepcji nowatorskiego projektu w obszarze badania przestrzeni kosmicznej wraz z oceną jej wykonalności”, opracowanie koncepcji projektu „Misja Cognition”.

Środki z funduszy Unii Europejskiej - granty (łącznie 5508,4 tys. zł, 15 dowodów) wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem, z tego:

¹⁹ Z prawdopodobieństwem proporcjonalnym do wartości.

²⁰ Ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1710, ze zm.).

- 3847,7 tys. zł (siedem dowodów) na wydatki majątkowe, w tym m.in. na zakup komponentów i budowę automatycznych zestawów teleskopowych,
- 1660,7 tys. zł (osiem dowodów) na wydatki bieżące, głównie na pozyskanie przetworzonych danych obserwacyjnych.

(akta kontroli str. 675-1002, 1479-1485)

W wyniku analizy trzech postępowań o udzielenie zamówień publicznych (łącznie kwota wydatków w 2022 r. – 13 972,3 tys. zł, z ww. próby wydatków), z tego jednego z zastosowaniem upzp w trybie przetargu nieograniczonego²¹ (13 799,5 tys. zł) i dwóch o wartości do 130,0 tys. zł, na podstawie wewnętrznych procedur Agencji²² (o łącznej wartości 172,8 tys. zł), nie stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie udzielania zamówień – upzp i wewnętrznych regulaminów²³.

(akta kontroli str. 1753-1758, 1761-1764, 1770-1774)

Na dzień 31 grudnia 2022 r. zobowiązania Agencji wyniosły 730,2 tys. zł i były niższe o 1002,1 tys. zł, tj. o 57,8% niż w 2022 r. (1732,3 tys. zł), obejmowały: zobowiązania z tytułu dostaw i usług na kwotę 53,3 tys. zł, zobowiązania wobec budżetów 57,3 tys. zł, zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i innych świadczeń 214,9 tys. zł, zobowiązania z tytułu wynagrodzeń 396,0 tys. zł oraz pozostałe zobowiązania 8,7 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2020 r. nie wystąpiły zobowiązania wymagalne.

(akta kontroli str. 1398-1404, 1406-1418, 1440-1446)

Agencja zrealizowała wnioski z przeprowadzonej przez NIK kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r., dotyczące:

- zapewnienia ponoszenia wydatków na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym,
- zapewnienia prawidłowego dokonywania wyłączeń ze stosowania przepisów upzp.

W toku niniejszej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3 Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

Na dzień 31 grudnia 2022 r. Agencja posiadała środki pieniężne na rachunkach bankowych w łącznej kwocie 6038,5 tys. zł, w tym 3646,0 tys. zł stanowiły środki uzyskane z tytułu grantów UE, 2310,1 tys. zł - otrzymane środki unijne, 72,6 - środki na rachunku walutowym, wadia 1,9 tys. zł, 4,7 tys. zł – środki Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych i 3,1 tys. zł środki z tytułu nierozliczonej delegacji pracownika Agencji. Z lokat typu „overnight” od przychodów z działalności uzyskano w 2022 r. odsetki na łączną kwotę 0,6 tys. zł. Obowiązek lokowania wolnych środków z tytułu zrealizowanych przychodów z prowadzonej działalności (tj. wolnych środków, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu) wynikał z art. 48 ust. 2 ustawy o finansach publicznych²⁴.

(akta kontroli str. 1377, 1407-1418, 1440-1446, 1731-1733)

²¹ Dostawa i instalacja automatycznych zestawów teleskopowych wraz z usługą wdrożenia do użytkowania.

²² Przygotowanie i przeprowadzenie Forum Obserwacji Ziemi oraz usługi pozyskania, przetworzenia i dostawy danych obserwacyjnych SST z sensora Beata.

²³ Wprowadzonych Zarządzeniem Nr 3/2022 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 28 lutego 2022 r. w sprawie udzielania zamówień publicznych.

²⁴ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.).

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.4 Realizacja zadań

Opis stanu
faktycznego

W ramach budżetu zadaniowego Agencji na 2022 r. ustalono trzy cele i trzy mierniki, którym przypisano wszystkie koszty/wydatki Agencji poniesione w 2022 r. Agencja przedstawiała informacje o osiągniętych wartościach mierników w 2022 r. Ministrowi Rozwoju i Technologii.

Na podstawie danych wynikających z rocznego sprawozdania z wykonania planu finansowego w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) w 2022 r. Agencja w ramach funkcji państwa 6. Polityka gospodarcza kraju, zadania 6.1. Wsparcie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, realizowała jedno podzadanie 6.1.9. „Badanie i rozwój technologii kosmicznych oraz ich zastosowanie dla celów naukowych, gospodarczych i obronnych” i jedno działanie o tej samej nazwie – 6.1.9.1., których celami było:

- zapewnienie stabilnych i sprzyjających rozwojowi warunków funkcjonowania przedsiębiorców i jednostek badawczo-naukowych;
- zapewnienie wiarygodnych informacji o rozwoju przemysłu oraz stanie badań, edukacji i kształcenia na studiach wyższych w obszarze technologii kosmicznych;
- upowszechnianie wykorzystania danych satelitarnych i aplikacji oraz podniesienie świadomości korzyści i ich wykorzystania.

W 2022 r. osiągnięto następujące, przewidywane, mierniki realizacji tych celów:

- liczbę podmiotów gospodarczych i jednostek naukowo-badawczych, którym udzielono wsparcia (pomoc de minimis, konsultacje, ekspertyzy, udział w seminariach, warsztatach i spotkaniach informacyjnych) – 53 (zaplanowano co najmniej 50);
- liczbę raportów, analiz i opracowań eksperckich o polskim sektorze kosmicznym – osiem (zaplanowano co najmniej dwa);
- realizację usług na potrzeby administracji, podmiotów krajowych i UE w oparciu o techniki satelitarne (EO, SATCOM, VAV i SSA) – trzy (zaplanowano co najmniej dwie takie usługi).

(akta kontroli str. 1378-1380, 1517-1552, 1582-1639, 1641-1655)

W 2022 r. Agencja zrealizowała szereg zadań ujętych w „Planie działalności Polskiej Agencji Kosmicznej na rok 2022”. Realizację najważniejszych celów i zadań Agencji przyjętych do realizacji w 2022 r. przedstawiono poniżej.

W zakresie zadań, których celem było tworzenie Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej m.in.:

- wykonano produkty i usługi dla inicjalnych serwisów monitoringowych (wilgotność gleb, susza rolnicza, mapa pokrycia terenu i inne);
- Agencja brała udział w opracowaniu Krajowego Programu Kosmicznego i Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- wykonywano ekspertyzy w zakresie rozwoju monitoringów satelitarnych;
- prowadzono szkolenia stacjonarne, oraz zorganizowano Forum Obserwacji Ziemi oraz prowadzono wykłady.

W zakresie zadań związanych z rozbudową Narodowego Systemu Bezpieczeństwa Kosmicznego m.in.:

- opracowano wykazy sensorów, wykazy zdolności operacyjnych w zakresie analizy i przetwarzania danych;
- prowadzono negocjacje dotyczące nowych wniosków na granty;
- zakończono budowę i uruchomiono system Optical Fence do triangulacji optycznej - część I (Europa - Polska, Grecja), część II (Afryka Południowa) i część III (Australia);
- zrealizowano umowy na dostawę pięciu kompletów Automatycznych Zestawów teleskopowych (AZT);
- kontynuowano realizację zadania inwestycyjnego pn. Budowa Centrum Obserwacyjnego Agencji;
- wykonywano obserwacje astrometryczne wybranych obiektów satelitarnych;
- opracowano wewnętrzną procedurę re-entry na potrzeby realizacji usługi informacyjnej;
- Agencja brała udział w realizacji projektów realizowanych w obszarze dual-use;
- realizowano współpracę z instytucjami zagranicznymi.

W zakresie zadań, których celem było wspieranie polskiego sektora kosmicznego m.in.:

- wspierano inicjatywy o charakterze inżynierskim służące pogłębianiu wiedzy o wszechświecie lub rozwijaniu technologii do zastosowań w przestrzeni kosmicznej (w ramach patronatów i wystąpień przedstawicieli Agencji);
- opracowano szereg dokumentów i koncepcji związanych z przyszłymi misjami kosmicznymi (np. koncepcje: projektu w obszarze przestrzeni kosmicznej, projektu technologicznego w obszarze deorbitacji, projektu z obszaru telekomunikacji i nawigacji satelitarnej i inne);
- świadczone usługi eksperckie (np. dotyczące możliwości wykorzystania polskiej jednostki obliczeniowej z modułem sztucznej inteligencji i polskiego spektrometru dalekiej podczerwieni do obrazowania minerałów złożowych na księżycu i inne);
- kontynuowano prace nad mapą infrastruktury badawczo-testowej;
- zainicjowano nowy cykl spotkań dla sektora „Czwartki z sektorem kosmicznym”;
- Agencja brała udział w Cosmic Hub, w ramach którego spotykają się przedstawiciele podmiotów i przedstawiciele nauki;
- organizowano seminaria.

W zakresie zadań, których celem było przygotowanie do wdrożenia Krajowego Programu Kosmicznego i Krajowego Planu Odbudowy, m.in.:

- udzielano wsparcia merytorycznego i organizacyjnego wdrożenia programów krajowych i zmian legislacyjnych;
- uruchomiono proces pozyskania terenu pod realizację inwestycji Budowa Centrum Operacyjnego Agencji w Gdańsku”;
- zainicjowano proces przygotowania infrastruktury do przygotowania polskich lotnisk do wynoszenia ładunków i satelitów.

W zakresie zadań, których celem był rozwój kadr krajowego sektora kosmicznego, m.in.:

- zorganizowano konferencję kosmiczną (20-21 października 2022 r. na Politechnice Wrocławskiej);

- organizowano konkursy (np. „Moje kosmiczne wakacje”, na najlepszą pracę dyplomową);
- organizowano debaty, konsultacje i spotkania;
- prowadzono szkolenia i warsztaty dla podmiotów sektora kosmicznego oraz podpisano umowy partnerstwa i organizacji szkoleń i kursów specjalistycznych;
- objęto patronatem honorowym 43 inicjatywy i udzielono wsparcia merytorycznego dla 15 inicjatyw i wydarzeń;
- Agencja brała udział w realizacji projektów (ENTRUSTED, Erasmus, Future Space, CubeEdu) oraz współpracowano w ramach CIC Cosmic Hub), m.in. zaprojektowano i wdrożono platformę e-learningową na serwerze Agencji, uruchomiono szkolenia i opracowywano koncepcje (np. ilustracji i infografik);
- przeprowadzono nabór nowych członków Rady Studentów przy Prezesie Agencji i organizowano narady stacjonarne Rady (18-19 marca 2022 r. w Warszawie i 10-11 września 2022 r. na terenie Politechniki Świętokrzyskiej).

Spośród zadań przyjętych do realizacji w 2022 r. Agencja nie zrealizowała w pełni:

- Narodowego Systemu Informacji Satelitarnej - infrastruktura systemu w wersji inicjalnej - z powodu przedłużającej się procedury przetargowej część prac wdrożeniowych została przesunięta na 2023 r.;
- ze względu na brak środków krajowych na pozyskanie AZT dla lokalizacji Azja Wschodnia nie wszczęto kolejnego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego. W związku z brakiem wewnętrznych ekspertów w Agencji oraz z pracami nad procedurą re-entry nie została opracowana procedura fragmentacji. Obserwacje obiektów, które uległy fragmentacji prowadzone były w ramach działań wspólnotowych, a prace nad opracowaniem procedury na potrzeby krajowe nie zostały zakończone;
- z przyczyn kadrowo organizacyjnych zastąpiono planowany udział przedstawicieli Agencji w konferencji COSPAR udziałem w innej konferencji;
- w związku z opóźniającym się procesem publikacji ustawy o Krajowym Rejestrze Kosmicznym, w Agencji na wewnętrzne potrzeby prowadzony i aktualizowany był „rejestr/indeks obiektów kosmicznych znajdujących się na orbitach okołozemskich”;
- zadanie Budowa Centrum Obserwacyjnego Agencji w Bezmiechowej przesunięto na lata 2023-2024, w związku z brakiem odpowiednich zgód Ministra Rozwoju i Technologii.

(akta kontroli str. 1517-1640)

Agencja realizowała ponadto zadania wynikające z budżetu państwa w układzie zadaniowym.

Agencja realizowała cele przyjęte do realizacji w 2022 r. takie jak:

- prowadzenie współpracy międzynarodowej, poprzez uczestniczenie w 13 międzynarodowych instytucjach, zorganizowanie czterech warsztatów i seminariów dla podmiotów polskiego sektora kosmicznego i zrealizowanie trzech projekty międzynarodowych, zorganizowanie czterech stanowisk wystawienniczych na wydarzeniach zagranicznych i organizację misji gospodarczej, udział w 10 konferencjach międzynarodowych z udziałem przedstawicieli Agencji;
- prowadzenie działalności informacyjno-promocyjnej w dziedzinie badania

i wykorzystania przestrzeni kosmicznej, poprzez zorganizowanie czterech wydarzeń branżowych, zorganizowanie trzech stoisk Agencji w ramach branżowych wydarzeń wystawienniczych i konferencji;

- wsparcie resortu obrony narodowej w realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa poprzez podjęcie trzech inicjatyw w tym zakresie;
- utworzenie zasad prowadzenia Krajowego Rejestru Obiektów Kosmicznych;
- opracowanie czterech publikacji dotyczących sektora kosmicznego;
- reprezentowanie Rzeczypospolitej Polskiej na arenie międzynarodowej w zakresie odpowiedzialności i kompetencji poprzez udział w pięciu konferencjach, sympozjach, kongresach i innych wydarzeniach;
- realizację działań wspierających podniesienie świadomości wykorzystania danych i usług satelitarnych - przeprowadzono proces zamówienia ekspertyzy kompleksowej informacji w zakresie aktualnie działających systemów łączności satelitarnej, perspektyw ich rozwoju oraz analizy możliwości wykorzystania zasobów orbitalnych będących w dyspozycji Polski w odniesieniu do potrzeb polskich użytkowników.

(akta kontroli str. 1517-1640)

W 2022 r. Biuro Organizacyjne Agencji przeprowadziło kontrolę wewnętrzną w zakresie prawidłowości udzielania zamówień publicznych o wartości do 130 tys. zł, w wyniku której stwierdzono, że w jednym z postępowań powołano się na niewłaściwe zapisy regulaminu obowiązującego w dniu szacowania kosztów, co wynikało z niedopatrzania pracowników i było bez wpływu na prawidłowość realizacji tego zamówienia.

(akta kontroli str. 241-244)

Zgodnie z art. 19 ust. 11 ustawy o PAK, 20 marca 2023 r. Prezes Agencji przedstawił Ministrowi Rozwoju i Technologii roczne sprawozdanie z działalności Agencji w 2022 r. oraz sprawozdanie finansowe Agencji wraz ze sprawozdaniem z badania.

(akta kontroli str. 1583-1640)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie planu finansowego Agencji za 2022 r. w zakresie zrealizowanych przychodów i dochodów oraz w zakresie realizacji kosztów i wydatków. Agencja zrealizowała zgodnie z planem działalności szereg zadań, a wydatki ponoszone w ramach tych zadań, ponoszono zgodnie z planem finansowym oraz obowiązującymi przepisami.

OBSZAR

2. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

2.1 Sprawozdania

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania przez Agencję sprawozdań za 2022 r.:

- z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2020 r. planu finansowego agencji wykonawczej (Rb-40),
- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb-35),

- z wykonania planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2),
- o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z),
- o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N).

Wszystkie sprawozdania sporządzono prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, z wyjątkiem nieprawidłowości polegającej na wykazaniu w niewłaściwej pozycji w sprawozdaniu Rb-40 za IV kwartał 2022 r. należności długoterminowych jako należności krótkoterminowe.

Sprawozdania z operacji finansowych oraz sprawozdania budżetowe za IV kwartał 2022 r. i roczne sprawozdanie z wykonania budżetu w układzie zadaniowym (z wykonania wydatków oraz kosztów) zostały sporządzone i przekazane do właściwych odbiorców terminowo.

Kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o przychodach i kosztach oraz o dochodach i wydatkach, a także o należnościach i zobowiązaniach, z wyjątkiem stwierdzonej nieprawidłowości polegającej na ujęciu należności długoterminowych w niewłaściwej pozycji sprawozdania Rb-40.

Stosowany w Agencji system kontroli zarządczej, w sposób racjonalny zapewniał prawidłowość i rzetelność sporządzania sprawozdań. W Agencji w 2022 r. funkcjonowały pisemne procedury sporządzania sprawozdań budżetowych oraz z operacji finansowych. Zakładowy plan kont pozwalał na sporządzenie sprawozdań w wymaganej szczegółowości. Funkcjonowały również pisemne procedury zarządzania ryzykiem oraz dokonano identyfikacji ryzyk w obszarze sprawozdawczości i prowadzenia ksiąg rachunkowych, wprowadzając mechanizm „dwóch par oczu”.

(akta kontroli str. 1378-1416, 1440-1446, 1486-1500, 1785-1799)

Agencja zrealizowała wniosek z przeprowadzonej przez NIK kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r., dotyczący planowania we właściwej pozycji planu finansowego wydatków ujmowanych w paragrafie 4700 „Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej” i wykazywanie ich we właściwej pozycji w sprawozdaniu Rb-40.

W toku niniejszej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W sprawozdaniu Rb-40 z wykonania, określonego w ustawie budżetowej na 2022 rok, planu finansowego agencji wykonawczej za IV kwartał 2022 r. Agencja wykazała w części A poz. X.1.2, należności krótkoterminowe kwotę 118 438,00 zł, która obejmowała należności z tytułu rozrachunków z pracownikiem z tytułu podróży służbowej (3064,40 zł) i należności z tytułu wpłaconych na rzecz kontrahenta kaucji stanowiących zabezpieczenie do umów dotyczących najmu dodatkowych powierzchni²⁵ w wysokości 115 373,60 zł, przy czym jako termin płatności należności z tytułu ww. wpłaconych kaucji wskazano datę 28.02.2026 r.

²⁵ Umowa nr PAK/U/81/2020/BO/JS na kwotę 111.734,44 zł i nr PAK/U/80/2021/BO/BP na kwotę 3.599,90 zł (z bilansu otwarcia).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 18 lit. c ustawy o rachunkowości²⁶ należności krótkoterminowe obejmują ogół należności z tytułu dostaw i usług oraz całość lub część należności z innych tytułów niezaliczonych do aktywów finansowych, a które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.

W związku z powyższym Agencja w części A poz. X.1.2 sprawozdania Rb-40 za IV kwartał 2022 r. zawiążyła stan należności krótkoterminowych o kwotę 115 373,60 zł i jednocześnie zaniżyła stan należności długoterminowych o tę kwotę w części A poz. X.2 tego sprawozdania.

(akta kontroli str. 1386-1392, 1410-1416, 1440-1478)

Osoba odpowiedzialna za sporządzenie ww. sprawozdania Rb-40, Główna Księgowa Agencji wyjaśniła, że w księgach rachunkowych zostały prawidłowo ujęte należności, jednak przy wpisywaniu sprawozdania do systemu TREZOR nastąpiła pomyłka pisarska w ujęciu należności.

(akta kontroli str. 1439)

W dniu 3 kwietnia 2023 r. Agencja złożyła korektę ww. sprawozdania Rb-40, w której prawidłowo zaprezentowano należności z podziałem na należności krótkoterminowe i długoterminowe.

(akta kontroli str. 1440-1446)

2.2 Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

Przyjęta dokumentacja opisująca zasady rachunkowości spełniała wymogi określone w art. 10 uor, jednak nie określono w tych zasadach wersji oprogramowania oraz daty rozpoczęcia eksploatacji systemu komputerowego, przy pomocy którego prowadzone były w 2022 r. księgi rachunkowe.

W obowiązujących w Agencji procedurach jednoznacznie określono zakres obowiązków poszczególnych pracowników, wdrożono system przydzielania uprawnień do systemu, tworzono rezerwowe kopie danych. Ponadto w Agencji funkcjonowała instrukcja obiegu i kontroli dokumentów oraz instrukcja inwentaryzacyjna. Funkcjonowały również pisemne procedury zarządzania ryzykiem oraz dokonano identyfikacji ryzyk w obszarze prowadzenia ksiąg rachunkowych, wprowadzając mechanizm „dwóch par oczu”.

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych przeprowadzono na próbie 78 zapisów księgowych dotyczących wydatków o łącznej wartości 34 506,3 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną²⁷, oraz próbie 25 zapisów księgowych dotyczących dochodów o łącznej wartości 498,8 tys. zł²⁸, wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych oraz osądu kontrolera.

Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym.

W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że w zakresie zapisów dotyczących przychodów i kosztów, jak i wydatków majątkowych oraz związanych z nimi zobowiązań, księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań Agencji, prowadzone były nieprawidłowo.

²⁶ Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r., poz. 120, ze zm.), dalej „uor”.

²⁷ Prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej tym dowodem.

²⁸ Dochody te stanowiły 100% uzyskanych przez Agencję wpływów z usług w związku z prowadzoną działalnością.

Analiza ksiąg rachunkowych wykazała, że możliwe było jednoznaczne powiązanie zapisów w dzienniku ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami. Zapisy księgowe dokonane w sposób trwały zawierały elementy wymagane art. 23 ust. 2 uor. Zdarzenia gospodarcze ujęto we właściwym okresie sprawozdawczym, zgodnie z zasadą memoriału i współmierności.

(akta kontroli str. 12-18, 173-240, 273-457, 1486-1500, 1731-1740, 1745-1749, 1759-1760, 1765-1769, 1793-1799)

Agencja zrealizowała wnioski z przeprowadzonej przez NIK kontroli wykonania budżetu państwa w 2020 r., dotyczące:

- ujmowania w księgach rachunkowych Agencji wydatków na ulepszenie w obcym środku trwałym jako wydatki majątkowe i prawidłowe wykazywanie ich w sprawozdaniach budżetowych,
- dokonania korekty dokumentu OT stwierdzającego przyjęcie składników aktywów trwałych (licencji), zgodnie z rzeczywistym przebiegiem operacji.

W toku niniejszej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Stwierdzona
nieprawidłowość

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W przyjętej w Agencji polityce rachunkowości, niezgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor, nie określono wersji oprogramowania oraz daty rozpoczęcia eksploatacji systemu komputerowego, przy pomocy którego prowadzone były w 2022 r. księgi rachunkowe.

(akta kontroli str. 273-423, 1765-1769)

Odpowiedzialny za określenie w Agencji zasad (polityki rachunkowości) Prezes Agencji wyjaśnił, że w związku ze stwierdzonym brakiem w polityce rachunkowości, w trakcie kontroli zarządzeniem nr 10/2023²⁹ z dnia 5 kwietnia 2023 r. uzupełniono przyjęte zasady rachunkowości w tym zakresie.

(akta kontroli str. 1750-1752)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie sporządzone przez Agencję sprawozdania budżetowe Rb-35 i Rb-40 za IV kwartał 2022 r. i Rb-BZ za 2022 r. oraz sprawozdania z operacji finansowych Rb-N i Rb-Z za IV kwartał 2022 r.), a stwierdzona w wyniku nieprawidłowość, polegająca na niewłaściwej prezentacji w sprawozdaniu Rb-40 należności nie miała istotnego wpływu na prezentację danych zawartych w tym sprawozdaniu i została przez Agencję skorygowana w toku kontroli. System kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych.

V. Uwagi i wnioski

Uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

²⁹ Zarządzenie Nr 10/2023 Prezesa Polskiej Agencji Kosmicznej z dnia 5 kwietnia 2023 r. w sprawie zmiany Zarządzenia nr 33/2022 z dnia 30 grudnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia Polityki Rachunkowości w Polskiej Agencji Kosmicznej.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie³⁰ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Gdańsku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Gdańsk, dnia 24 kwietnia 2023 r.

Kontrolerzy:

Teresa Sawicka
doradca ekonomiczny

.....
podpis

Piotr Arendt
główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku
Dyrektor

p.o. DYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
Podpiszowski

³⁰ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonych kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.